

BIULETYN BAŁTYCKI

W I L B I

Nr.

Wilno, dnia 19 grudnia 1933 r.

159.

T r e ś ć n u m e r u:

LOTWA:

1. "Socjaldemokrats" o polskiej polityce zagranicznej. 2. Prasa łotewska w sprawie rządu. 3. Konferencja centrum demokratycznego. 4. Sprawa rokowań łotewsko-polskich. 5. Przedstawiciel wojskowy Sowietów w Łotwie. 6. Akcja Niemców bałtyckich w Rydze. 7. Sprawa łotewskich organizacji faszystowskich.-

ESTONJA.

1. Walka z hitleryzmem. 2. Sprawa socjalistów w Estonji.-

-:§:-

LOTWA: 1. "S o c j a l d e m o k r a t s" o p o l s k i e j p o l i t y c e z a g r a n i c z n e j. "Socjaldemokrats" Nr. 281./XII. 1933/: Pomiędzy Polską a Niemcami toczą się nieoficjalne rokowania. Jednym z wyników tych rokowań była deklaracja o nieagresji. Rokowania na tem się jednak nie zakończyły. W polskiej polityce zagranicznej przejawiają się dwa kierunki. Według jednego porozumienie z Niemcami jest niemożliwe. Korytarza Pomorskiego Polska wyrzec się nie może. Zdaniem zwolenników tego kierunku należy więc szukać porozumienia z Sowietami i nie oddalać się od Francji.

Drugi kierunek zbliżony do Marszałka Piłsudskiego uznaje, że należy się z Niemcami porozumieć kosztem Litwy, Łotwy, a przede wszystkim Sowietów. Kierunek ten, jeżeli chodzi o przyszłość Europy Wschodniej jest bardzo bliski poglądom, głoszonym przez Rosenberga i lorda Rothermere. Plany ich wcześniej czy później mają być wykonane, przeto, zdaniem zwolenników drugiego kierunku, Polska zgóry powinna nawiązać z Niemcami dobre stosunki i porozumieć się w sprawie korytarza kosztem Litwy, która obecnie jest nieprzychylnym dla Polski sąsiadem.

Łotwa winna uważnie śledzić za intrygami niemieckimi, gdyż plany niemieckie co do podziału państw bałtyckich i Rosji znajdują w Europie życzliwe echo.-

2. P r a s a ł o t e w s k a w s p r a w i e r z ą d u. "Jaunakas Zinas" Nr. 280 /XII. 1933/: Prasa łotewska nigdy nie była przychylnie usposobiona dla obecnego lidera związku włościańskiego Ulmanisa. W ostatnich czasach interesów Ulmanisa broni jedynie "Brihva Zeme" i "Pehdeja Brihdi". Atakuje natomiast ostro związek włościański i Ulmanisa "Latvis", zarzucając temu ostatniemu cały szereg posunięć, które przyniosły szkodę rolnikom. Podobnie "Socjaldemokrats" oświadcza, że związkowi włościańskiemu kryzys rządu jest potrzebny ze względów pieniężnych, a mianowicie dla poprawienia interesów spółki "Tranzyt Łotewski" i Banku Włościańskiego.

"Rigasche Rundschau" oświadcza, że w politycznym życiu Łotwy dokonują się próby w dwóch kierunkach: z jednej strony przygotowywany jest kryzys rządowy drogą odwoływania ministrów. Z drugiej zaś strony pragnie się podtrzymać rząd Blodnieksa nawet w wypadku, o ileby związek włościański swych ministrów z gabinetu odwołał.

"Siegodnia" wyraża opinię, że związek włościański po odwołaniu ministrów z rządu oraz frakcja niemiecka nie będą popierały rządu Blodnieksa. Los tego ostatniego zależeć wtedy będzie od 2 - 3 głosów.

"Latvis"/z 12.XII/ twierdzi, że związek włościański obecnie nie żywi wielkich chęci obalenia rządu. Pragnie jedynie wywrzeć na rząd presję w celu zaspokojenia swych własnych żądań.-

3. K o n f e r e n c j a c e n t r u m d e m o k r a t y c z n e - g o. "Jaunakas Zinas" Nr. 279 /XII. 1933/: W tych dniach odbyła się w Rydze konferencja centrum demokratycznego. Przyjęła ona rezolucje następujące: 1/należy zastosować stanowcze posunięcia wobec wszystkich wrogów państwa i demokracji i natychmiast zlikwidować nie tylko komunistów, lecz również hitlerowców, członków "Perkonstrasts", narodowych socjalistów i t.p. na Łotwie. 2/Walczyć wszelkimi siłami przeciwko zainicjowanemu przez związek włościański "ruchowi wodzów", który jest do nieprzyjęcia dla demokratycznego narodu Łotewskiego. 3/utrzymać wszelkimi siłami stały kurs Łata; 4/zaopatrzyć w prace w pierwszym rządzie robotników i inteligentów Łotyszów. Wydać ustawę

by we wszystkich zakładach utrzymywano nie mniej niż 80% robotników Łotyszów, a zarobek Łotyszów wynosił nie mniej niż 80% ogólnej sumy.-

4.S p r a w a r o k o w a ń ł o t e w s k o - p o l s k i c h .
"Jaunakas Zinas" Nr.279 /XII.1933/:9 grudnia minister Finansów Annus odwiedził przedstawiciela polskiego Beczkowicza, z którym odbył dłuższą rozmowę w sprawie łotewsko-polskiego traktatu handlowego. Poseł Beczkowicz udać się ma do Warszawy ze sprawozdaniem dla swego rządu. Poseł Beczkowicz w rozmowie z ministrem Annusem proponował jak najszybsze rozpoczęcie rokowań. W odpowiedzi minister Annus oświadczył, że Łotwa rozpoczęła już rokowania z Anglią i dopiero potem przystąpi do rewizji traktatu handlowego z Polską.-

5.P r z e d s t a w i c i e l w o j s k o w y S o w i e t ó w w Ł o t w i e ."Siegodnia" Nr.347 /XII.1933/:Rządy łotewski i sowiecki doszły do porozumienia w sprawie wyznaczenia do Rygi sowieckiego przedstawiciela wojskowego, zaś do Moskwy przedstawiciela Łotewskiego. W ciągu kilku lat ostatnich, jak wiadomo, oba państwa nie miały swych przedstawicieli wojskowych w Moskwie i Rydze. Przed 5-ciu laty bowiem sowiecki przedstawiciel wojskowy Sudakow zamieszany był w afere szpiegowską, poczem Łotwa zażądała jego odwołania.-

6.A k c j a N i e m c ó w b a ł t y c k i c h w R y d z e ."Siegodnia" Nr.347 /XII.1933/:W tych dniach minister Oświaty Gulbis zwolnił za udział w organizacji antypaństwowej dyrektora ryskiego gimnazjum niemieckiego Artura Schenfelda. Zwolniony dyrektor był członkiem t.zw."Bractwa Niemieckiego". Bractwo to założone było w Berlinie. Zadaniem Bractwa było zjednoczenie Niemców bałtyckich i przygotowanie kolonizacji niemieckiej nad Bałtykiem.-

7.S p r a w a ł o t e w s k i c h o r g a n i z a c y j f a s z y s t o w s k i c h ."Siegodnia" Nr.348 /XII.1933/:17 grudnia odbyło się posiedzenie Gabinetu Ministrów, na którym rozpatrywano przyjętą przez sejm uchwałę w sprawie zamknięcia w ciągu 7-miu dni za działalność antypaństwową faszystowskich organizacji "Perkon-trusts" i "Tevynes Sargs".

Gabinet Ministrów polecił ministrowi Spraw Wewnętrznych Milbergowi i Ozolsowi wykonać postanowienie sejmu w sprawie zamknięcia obu organizacji.-

ESTONJA:1.W a l k a z h i t l e r y z m e m ."Siegodnia" Nr.348. /XII.1933/:Komisja Finansowa Zgromadzenia Narodowego, rozpatrując projekt samoobrony krajowej, opracowała następującą rezolucję w sprawie zwalczania hitleryzmu: zabrania się pracownikom państwowym i członkom samoobrony składania przysięgi jakimkolwiek prywatnym organizacjom politycznym; 2/zabrania się wojskowym i policji, jak również urzędnikom państwowym i członkom samoobrony przyjmowania udziału w wiecach i demonstracjach prywatnych organizacji politycznych; 3/zabrania się urzędnikom państwowym i członkom samoobrony stosowania sposobu przywitania prywatnych organizacji politycznych; 4/zabrania się noszenia mundurów tych organizacji; 5/wojskowym i policji zabrania się czynnego udziału we wszystkich organizacjach politycznych.

W związku z powyższą rezolucją daje się zauważyć wzmożone występowanie urzędników państwowych z różnych organizacji.-

2.S p r a w a s o c j a l i s t ó w w E s t o n j i ."Siegodnia" Nr.348 /XII.1933/:Prezydium Zgromadzenia Narodowego zapoznało się 15 grudnia z projektem ustawy o walce z marksyzmem. Projekt ten zgłoszony został z inicjatywy związku kombatanów i przewiduje poddanie pod głosowanie narodowe wniosku o likwidacji partii socjalistycznej. Prezydium Zgromadzenia Narodowego uznało, że projekt ustawy jest sprzeczny z konstytucją i dlatego nie może być poddany pod głosowanie narodowe.

B7